

Bruce Ackerman, *Before the Next Attack: Preserving Civil Liberties in an Age of Terrorism*. New Haven: Yale University Press, 2006, 240 s.

Po každém teroristickém útoku se dá předpovědět týž pravděpodobný scénář: lidé jsou zmatení a vystrašení, politici přijímají restriktivní nařízení a slibují větší bezpečnost, což ale často vede k omezení svobod. Tento model se dle autora stává začarovaným kruhem 21. století. Bruce Ackerman, profesor Yale University, se v knize zabývá problematikou rozšíření pravomocí exekutivy ve Spojených státech po útocích z 11. září 2001. Zaměřuje se přitom na kontroverzní *Patriot Act*, na jehož základě byly posíleny pravomoci bezpečnostních složek při prošetřování telefonních odposlechů, elektronické pošty a dalších osobních dat a záznamů a osobní svobody byly oslabeny a potlačeny v zájmu národní bezpečnosti. Místo zákonů, jako je *Patriot Act*, přichází autor s návrhem na vytvoření jakési „pohotovostní ústavy“, která by dávala vládě větší pravomoci, ale jen v době bezprostředního nebezpečí (toto období by dle Ackermana mělo být pouze několik dní, ne týdnů či dokonce měsíců), a s minimálním omezením osobních svobod. Autor se odvolává na americký systém „brzd a protivah“, který je posílením pozice prezidenta i výše zmíněnými momenty narušen.

Ackerman odkrývá možná nebezpečí, která jsou zahalena pod pláštěm hesel „válka proti teroru“. *Patriot Act* umožnil represivním složkám bezprostředně zasahovat do osobního života občanů, včetně kontroly jejich bankovních účtů či zdravotních prohlídek, a ani Nejvyšší soud svými rozhodnutími tuto situaci příliš nezměnil. Moc amerického prezidenta coby vrchního velitele ozbrojených sil nebyla omezena a vrácena do starých kolejí, místo toho, aby byla třeba posílena, ale stále pečlivě kontrolována.

Knihla je rozdělena do dvou oddílů nazvaných jako v lékařské zprávě Diagnóza a Recept. V první části autor shledává, že situace, ve které se Spojené státy nacházejí po útoku na Světové obchodní centrum, není válkou, ale pohotovostí, u které by se měla uplatnit ona speciální ústava. Ve druhé části pak rozebírá roli ústavy a soudců Nejvyššího soudu. Autor ví, že lidé reagují v určitých situacích přehnaně, a v případě teroristického útoku tak souhlasí s použitím restriktivních opatření. Ale když je nebezpečí zažehnáno, většina lidí si uvědomí důsledky – omezení práv a svobod. Proto i Ackermanovo řešení je flexibilní v závislosti na míře hrozícího nebezpečí.

„Pohotovostní ústava“ by v době klidu zajišťovala všechny svobody, ale v době útoku by dala příslušnou moc účinně jednat – i proto je podtitul knihy *Preserving Civil Liberties in an Age of Terrorism*.

Knihy skvěle proplétá nejrůznější aspekty vztahů exekutivní a soudní moci v rámci systému „brzd a protivah“. Může být považována za provokativní, ale jejím hlavním a legitimním leitmotivem stále zůstává nutnost zachování občanských práv, představujících hlavní aspekt demokratického státu. Vláda může dočasně tato práva omezit, nicméně z dlouhodobého hlediska je toto nepřípustné.

Kateřina Marková

Claire Alexander, Caroline Knowles, eds., ***Making race matter: bodies, space and identity***. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2005, xvii, 254 s.

Sborník přináší řadu zajímavých sociologických studií na téma rasa, identita, etnikum, diaspora, kultura, tělo, sexualita a globalizace v kontextu současné britské společnosti. Obě hlavní editorky této knihy, Claire Alexanderová a Caroline Knowlesová, se v ní prostřednictvím shromážděných příspěvků snaží doložit, že rasa je stále velice silným společenským identifikátorem a prvkem determinujícím lidské životy. Kniha je v zásadě rozdělena do dvou částí. První sleduje vztah místa a diaspor. První esej této části se zabývá problematikou mládeže a jejím začleňováním do společnosti, tvořením gangů, populačním rozvrstvením lidí podle rasy či etnika, rasismu jak z pohledu jednotlivců, tak i společnosti, charakterizuje zákony, normy, tradice vyčleňující lidi jiné barvy pleti, jiné národnosti atd. Zkoumanými rasami či etniky jsou například Asiaté, Afričané či jejich potomci. Druhá esej se na příkladě asijských žen v Londýně zaměřuje na to, jak rasová a politická kritéria ovlivňují globální trhy. Třetí esej porovnává to, jak posuzují svoji identitu a své postavení v západních společnostech dnešní imigranti z Asie oproti Asiatům, kteří se v Londýně již usadili. Taktéž zkoumá otázku identity jako takové a představuje její nově vznikající formy. Například je zde předložen rozhovor s americkým Asiaticem, který se přiznává k tomu, že necítí nic společného s nově příchozími Asiaticy, naopak se cítí jako Američan a je rozhořčen, že kvůli dnešním imigrantům je stále brán americkou společností jako cizinec. Čtvrtý výzkum je zaměřen na to, jak je v globální společnosti formována rasa a jaké faktory k tomu napomáhají; zkoumanou skupinou jsou přitom běloši.

Tématem části druhé je tělo a subjektivita. Šestá esej pojednává například o tom, jak média ve Spojených Státech neustále přispívají k tomu, že jsou černoši viděni jen jako hloupí, agresivní, ač úžasní atleti. Sedmá práce se ptá, do jaké míry je snaha vidět člověka mimo rasovou identifikaci etickým, protirasistickým úkolem; sledovanými tématy jsou Afričané, afrocentrismus, otroctví, ženskost a obecně černošská identita.